

Bilanțul anului 2021 în activitatea Biroului politici de reintegrare și priorități pentru anul 2022

Anul curent a fost completat cu noi evoluții și realizări în activitatea Biroului politici de reintegrare și a Vicepremierului pentru reintegrare, în contextul promovării dezideratului guvernamental de reintegrare a țării, iar pentru o imagine de mai largă în acest sens, evidențiem următoarele exemple.

Astfel, în continuarea practicilor anterioare, în perimetrul Zonei de Securitate a fost asigurată finanțarea a 41 de proiecte de dezvoltare durabilă și cu impact social-economic major, în valoare de 15 mln. de lei, datorită alocațiilor aprobate de Guvern prin intermediul Programului activităților de reintegrare a țării pentru anul 2021 (cu informații mai detaliate la subiect vom reveni adițional).

Rezultate majore au fost marcate în sfera imunizării populației și a fortificării sistemului medical împotriva riscurilor generate de pandemia de COVID-19, iar Chișinăul a fost foarte proactiv pe aceasta filieră, direcționând locuitorilor din estul țării o mulțime de loturi de ajutoare umanitare, compuse din echipamente performante și din articole de protecție a cadrelor medicale și de recuperare a pacienților, aproape 375 mii de doze de vaccin anti-COVID-19, dar și a organizat în comun cu OMS multiple cursuri de pregătire a specialiștilor din sfera ocrotirii sănătății în privința implementării eficiente a protocoalelor clinice și a managementului procesului de vaccinare.

Dar și mai important este faptul că s-a reușit generarea pe întreg teritoriul țării a unui model unic de certificat confirmativ al vaccinării, inclusiv în format electronic, cu colectarea datelor într-un sistem informațional centralizat și racordarea la standardele de calitate recunoscute la nivel internațional, iar la solicitarea persoanei domiciliată în estul țării, veridicitatea acestor certificate poate fi reconfirmată la centrele medicale de pe malul drept.

Începând cu data de 30 aprilie curent în rezultatul eforturilor consistente s-a restabilit libera circulație a cetățenilor în /dinspre malul stâng al Nistrului, iar aceasta a vizat sute de mii de persoane care începând cu 16 martie 2020 și până la data deja indicată au rămas blocate în regiune ca urmare a autoizolării artificiale sub preținse pretexte pandemice și a intensificării infrastructurii posturilor neautorizate de control în Zona de Securitate, fiind la fel excluse restricțiile pentru cadrele medicale cu loc de trai în regiune și cu loc de muncă pe malul drept, precum și anulat mecanismul notificărilor scrise prealabile în privința oficialilor și a funcționarilor publici ai Republicii Moldova ce efectuează vizite cu caracter privat sau trec prin localitățile din regiunea transnistreană. Cu regret, Tiraspolul menține liste ale persoanelor indezirabile în regiune, unele dintre care nu au acces elementar la propriul domiciliu, familii, rude apropiate, nu se pot deplasa în regiune promotorii drepturilor omului, jurnaliștii de pe malul drept, funcționarii publici ce își exercită atribuțiile de serviciu ș.a.

În sfera documentării populației și a mijloacelor de transport indicatorii statistici vorbesc de la sine, or, peste 343 de mii dintre locuitorii regiunii au fost luați la evidență în Registrul de stat al populației, 309 mii dețin pașapoarte biometrice și 278 mii buletine de identitate ale cetățeanului Republicii Moldova, 40 mii posedă permise de conducere moldovenești, 9 mii de autovehicule necomerciale au fost înmatriculate cu plăci neutre și alte zeci de mii de diferite categorii cu numere de model național.

Facilitățile oferite de Chișinău și Bruxelles în comerțul intern și extern, au atras peste 2210 de întreprinderi din regiune să se înregistreze la Agenția Servicii Publice, aproape 56 % din exporturile de bunuri din regiune se efectuează în statele-membre ale UE, peste 2300 de certificate de origine a mărfurilor au fost eliberate de către Camera de Comerț și Industrie agenților economici din stânga Nistrului și mun.Bender, iar în afara de aceasta aceiași întreprinzători beneficiază ani în șir de scutiri fiscal-vamale la importul de bunuri în regiune cu condiția consumului exclusiv al acestora în regiune și al asumării angajamentelor scrise în acest sens.

S-a asigurat buna funcționalitate a celor 8 școli cu predare în limba română din regiune, au fost ajutați fermierii din raionul Dubăsari în rezolvarea unor probleme stringente, care, apropo, grație ajustării cadrului normativ de către Guvern se bucură de un regim simplificat de trecere a producției agricole prin posturile vamale interne de control din raionul Dubăsari.

În instituțiile de învățământ de pe malul drept al Nistrului au fost asigurate locuri cu finanțare bugetară pentru absolvenții instituțiilor din raioanele de est ale țării, iar în anul academic 2020-2021 doar în universități și academii această cifră a constituit 736 de studenți ce au studiat fără achitarea taxelor, la fel calificările obținute la multe specialități sunt confirmate și formalizate în mod simplificat, conform cerințelor Ministerului Educației și Cercetării, în vederea continuării studiilor sau angajării în câmpul muncii pe întreg teritoriul țării sau peste hotare. Peste 460 de diplome de model neutru, emise de către Universitatea „Taras Șevcenko” din Tiraspol, au fost apostilate de Ministerul Justiției, conform cerințelor legislației în vigoare și a înțelegerilor convenite prin Decizia protocolară din 25 noiembrie 2017.

Pe segmentul liniei administrative s-a efectuat prestarea continuă a serviciilor publice de către subdiviziunile teritoriale ale autorităților naționale arondate la localitățile din regiune (case teritoriale de asigurări sociale, agenții teritoriale ale Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, servicii de stare civilă și de eliberare a actelor de identitate ș.a.).

Într-un vizor permanent se află cazurile de încălcare a drepturilor omului ce au devenit cunoscute Biroului, fiind mobilizate eforturile în comun cu organele de drept, promotorii drepturilor omului, partenerii externi și actorii formatului de negocieri „5+2” pentru restabilirea în drepturile lezate, acordarea asistenței necesare și garantarea drepturilor și libertăților fundamentale.

Autoritățile Republicii Moldova sunt mereu active pentru a avansa în completarea obiectivului național de reintregire a țării, a elimina barierele între ambele maluri, a soluționa problemele stringente ale cetățenilor și a spori calitatea serviciilor esențiale prestate.

În acest an s-a asigurat o dinamică continuă în toate formatele de dialog existente între Chișinău și Tiraspol, comunicarea prin canalul de interacțiune al oficiilor negociatorilor principali a fost practic cotidiană, iar întrevederile la nivelul reprezentanților politici s-au triplat comparativ cu perioada 2019-2020.

Grupurile de lucru pentru întărirea încrederii între maluri s-au întrunit în 25 de ședințe (2019-21, 2020-26), cei mai activi fiind experții din sfera transportului auto (8 ședințe), ocrotirea sănătății (5), educație (2), transport feroviar (2) ș.a. Din păcate, nu s-a reușit organizarea reuniunilor specialiștilor din domeniul telecomunicațiilor, problemelor bancare, agriculturii și ocrotirii mediului.

Deși nu s-a organizat o nouă rundă de negocieri în formatul „5+2”, a fost asigurată comunicarea activă cu toți actorii internaționali relevanți, fiind relatate dezideratele guvernamentale primordiale, a fost creată comisia parlamentară pentru monitorizare și control parlamentar asupra politicii de reintegrare a Republicii Moldova, care urmează să formuleze pe platforma sa poziții unanim agreeate și promovate de către delegația moldovenească în procesul de negocieri, a fost reflectat în Programul de activitate al Guvernului obiectivul formării unui consens politic și civic cu privire la elementele-cheie de reglementare a conflictului, se întreprind pași prompti pentru a restabili controlul asupra segmentului transnistrean al frontierei de stat moldo-ucrainene, se fortifică capacitățile de prevenire și de combatere a fenomenelor contravenționale și infracționale pe acel segment și multe alte acțiuni de primă linie.

În data de 03 iunie curent, în Republica Moldova a fost efectuată vizita de lucru a mediatorilor și a observatorilor internaționali din cadrul formatului de negocieri „5+2”, dar și mai multe vizite pe parcursul anului ale Președintei în exercițiu a OSCE și a Reprezentantului Special al acesteia, dar și multiple întrevederi separate cu reprezentanții actorilor din cadrul Conferinței permanente pe probleme politice în procesul de reglementare transnistreană, în cadrul căroră au fost desfășurate consultări interactive, dar și a fost evidențiată necesitatea relansării lucrărilor acestui format și a inițierii consultărilor pe proiectul de agendă.

Așteptările Chișinăului de la formatul „5+2” sunt bine cunoscute: desfășurarea negocierilor fără impuneri de condiționalități prealabile și de termene-limită inacceptabile, purtarea unui dialog consecutiv și constructiv, cu abordarea temelor din toate coșurile (social-economic, umanitar și drepturile omului, instituțional și politic), cu trasarea unei perspective clare întru avansarea spre scopul central al creării acestui format, adică spre atingerea unei reglementări atotcuprinzătoare, pașnice și durabile a conflictului transnistrean, în construcția statului unitar și teritorial indivizibil Republica Moldova, cu respectarea frontierelor recunoscute de comunitatea internațională.

Pe linia de activitate a Comisiei Unificate de Control s-a asigurat convocarea în 38 de ședințe, și tot atâtea ședințe au avut loc în Comandamentul Militar Întrunit, fiind fixate multiple incidente legate de instalarea așa-numitelor posturi mobile grănicerești și de miliție transnistrene, reținerea și blocarea ilegală a liberei circulații a cetățenilor în Zona de Securitate, deplasări neautorizate a coloanelor militare ș.a. Cu regret, din considerente independente de delegația moldovenească lucrările Comisiei sunt într-o stagnare continuă, urmare a formulei aprobării deciziilor și rapoartelor pe baza de consens, or, exponenții Tiraspolului tergiversează și se eschivează perioade îndelungate de la soluționarea durabilă și constructivă a problemelor actuale de pe agendă.

În declarația comună a celei de-a 6-a reuniuni a Consiliului de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană din 28 octombrie 2021 a fost reafirmat sprijinul pentru modelul de reglementare bazat pe respectarea suveranității și unității teritoriale a țării, precum și a fost exprimată disponibilitatea UE de a continua promovarea măsurilor de încredere cu rezultate tangibile pentru locuitorii de pe ambele maluri.

La fel, la cea de-a 28-a reuniune a Consiliului Ministerial al OSCE, sub egida Președinției suedeze, Republica Moldova a obținut o nouă Declarație cu privire la procesul de negocieri în formatul „5+2” privind reglementarea transnistreană care a reconfirmat suportul ferm al statelor participante la OSCE de a atinge o soluționare cuprinzătoare, pașnică și durabilă a conflictului transnistrean, în parametrii statului suveran și teritorial integru, în limitele frontierelor sale recunoscute la nivel internațional.

Rămân a fi prioritare în perioada următoare măsurile direcționate spre asigurarea mecanismelor eficiente de monitorizare și de protecție a drepturilor omului în regiunea transnistreană în contextul situației foarte precare la acest capitol, soluționarea definitivă a tuturor dosarelor importante din așa-numitul pachet Berlin+ (școlile cu predare în limba română și sedii adecvate pentru funcționarea acestora, acces necondiționat și neîngrădit la terenurile arabile pentru fermierii din raionul Dubăsari, eliminarea tuturor barierelor în calea liberei circulației, repunerea în funcțiune deplină a podului dintre satele Gura Bâcului și Bâcioc), asigurarea măsurilor optime de ocrotire a sănătății populației, menținerea spiritului lucrativ și constructiv în formatele de dialog agreeate, astfel încât soluțiile tehnice identificate și implementate să se contopească în obiectivul reglementării atotcuprinzătoare, prestarea continuă a

serviciilor publice esențiale locuitorilor de pe ambele maluri ale Nistrului.

Atragerea sprijinului extern consolidat pentru susținerea viziunii de reglementare formulată de Chișinău reprezintă o linie strategică de neabătut asupra căreia este necesar de lucrat intens pe toate direcțiile, în cât mai multe capitale internaționale și în interesele vitale ale statului unitar și indivizibil, democratic și prosper, funcțional și atractiv – Republica Moldova.

Reglementarea conflictului transnistrean este de o importanță strategică majoră, or, de acest dosar depinde realizarea integrală a tuturor obiectivelor de politică internă și externă asumate, funcționarea completă și eficientă a tuturor mecanismelor statului, generarea securității naționale și regionale, dezvoltarea durabilă pe întreg teritoriul țării.

